

Rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatio KIRA-digi -hanke, osa 3 Kokeilut ja pilotit

KIRA-digi on osa hallituksen kärkihankkeen *Julkisen hallinnon digitalisaatio* toimeenpanoa.

KIRA-digi -tukiohjelma

Päätökset:

- Strateginen johtoryhmä 23.6.2016, päätös kokeiluhankkeiden teemoista/näkökulmista.
- Strateginen johtoryhmä 14.9.2016, päätös elinkaarinäkökulman lisäämisestä teemoihin/näkökulmiin, sekä haun avaamisesta 14.10.2016

1. Tavoitteet

Rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatio (KIRA-digi) -hanke on osa julkisen hallinnon digitalisaation kärkihanketta. Sitä toteutetaan laajana julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyönä. KIRA-digi -hankkeen keskeisen osan muodostaa kokeilut ja pilotit, joilla testataan yhteentoimivuuksia toimialan eri prosesseissa sekä julkisen hallinnon sisällä, julkisen ja yksityisen sektorin välillä ja yksityisellä sektorilla.

KIRA-digi -tukiohjelman tavoitteena on 1) vauhdittaa alan toimintatapojen muutosta, 2) mahdollistaa erilaisten mallien ja kehittämisspolkujen testaaminen ja kokeilut sekä 3) standardien ratkaisujen sovittaminen käytäntöön. Kokeiluhankkeiden tukeminen tapahtuu KIRA-digi -tukiohjelman puitteissa valtionavustuksena.

Tukiohjelman puitteissa toteutetaan kahdentyypisiä kokeiluhankkeita: Määräajoin haettavat kokeiluhankkeet sekä pienet, jatkuvasti haettavat ns. kokeilutonnit. Koska KIRA-digissä tavoitellaan mm. toimintatapojen muutosta, on pidetty tärkeänä mahdollistaa sekä taloudellisen että ei-taloudellisen toiminnan kokeilut. Pääsääntöisesti kokeiluhankkeiden on arvioitu olevan taloudellisen toiminnan kokeiluhankkeita, ja tämä tukiohjelma on jäsenelty valtavirran, eli taloudellisen toiminnan hankkeiden ehtojen ja menettelyjen mukaisesti.

Ei-taloudellista toimintaa koskevat poikkeukset on käsitelty kohdassa 12.

Kokeilutonnia koskevat ehdot ja menettelyt on käsitelty kohdassa 13.

KIRA-digi -tukiohjelman soveltamisala on rakennettu ympäristö ja rakentaminen, mm. suunnittelu, kaavoitus, lupaprosessit, rakentaminen, rakennusperintö, talotekniset järjestelmät, kiinteistönpito, kiinteistöliiketoiminta ja isännöinti, liitokset infraan ja energiatehokkuuteen, palvelutuottajat. Hankkeiden toteuttajien ei ole välttämätöntä tulla näiltä toimialoilta, mutta tulosten tulee kohdistua rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaatioon.

Tukiohjelma liittyy kiinteästi KIRA-digi -hankkeen kahteen ensimmäiseen osaan, tiedonhallinnan harmonisointiin ja säädösten muuttamiseen digitalisaation mahdollistaviksi testaten ja vieden niiden ratkaisuja käytäntöön.

2. Tukiohjelman perusteet ja sovellettava lainsäädäntö

Valtionavustuksia myönnetään tämän tukiohjelman puitteissa sellaisille juridisten henkilöiden toteuttamille hankkeille,

- jotka on arvioinnin perusteella esitetty rahoitettavaksi KIRA-digi -hankkeessa,
- joiden toteutuminen edellyttää KIRA-digi -rahoitusta,
- joiden toteutuminen on KIRA-digi -hankkeen tavoitteiden ja kokonaisuuden näkökulmasta erityisen tärkeää, ja
- jotka täyttävät muut rahoituksen edellytykset.

Valtionapuviranomainen on ympäristöministeriö. Harkinnanvaraisen valtionavustuksen myöntämisessä ja käytössä noudatetaan valtionavustuslakia ja sen mukaisia (688/2001) perusteita, edellytyksiä, menettelyjä ja valvontaa koskevia säännöksiä.

KIRA-digin kokeiluhankkeissa ja piloteissa kanavoidaan valtion tukea yrityksille ja yhteisöille rakennetun ympäristön digitalisaatiota edistäviin toimenpiteisiin. Taloudelliseen toimintaan kanavoitavat tuet ovat lähtökohtaisesti EU:n valtiontukisääntöjen tarkoittamia valtiontukia ja sellaisia voidaan myöntää vain valtiontukisäännöissä rajatuin ehdoin. KIRA-digin kokeiluissa ja piloteissa on kyse tutkimus- ja kehitysohjon ja innovaatiotoimintaan kohdistuvasta tuesta. Tuen hyväksyttävyyden perustuu valtiontukien ns. yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (Euroopan komission asetus 651/2014) artiklan 25 tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävään tukeen ja erityisesti kokeellista kehittämistä koskeviin säännöksiin. Ohjelmalla rahoitetaan kokeellista kehittämistä (Ryhmäpoikkeusasetuksen 2. artiklan määritelmä 86) niin, että syntyy konkreettisia kokeiluhankkeita, joissa erilaisia yhteentoimivuutta parantavia ratkaisuja sovitetaan olemassa oleviin järjestelmiin ja ketterillä piloteilla haetaan uusia toimintatapoja ja ratkaisuja.

Artiklan 25 lisäksi rahoituksen tulee täyttää ryhmäpoikkeusasetuksen luvun 1 mukaiset yleiset soveltamisedellytykset.

KIRA-digi -hanke voi tietyillä edellytyksillä tehdä kokeiluhankkeen kanssa myös laajempaa yhteistyötä. Tarve laajempaan yhteistyöhön arvioidaan KIRA-digi -hankkeen kokonaisuuden kannalta, ja se voi sisältää taloudellista osallistumista. Laajemmalle yhteistyölle on perusedellytysten lisäksi erityisiä edellytyksiä, ja päätösprosessi on pidempi. Yhteistyön muodoista neuvotellaan, ja yhteistyöehdotukset käsitellään KIRA-digi -hankkeen ohjausryhmässä. Taloudellinen osallistuminen myönnetään KIRA-digi -tukiohjelman perusteella. Mahdollinen avustusten myöntäminen edellyttää eduskunnan talousarviopäätöstä.

3. Tukiohjelman kesto ja enimmäismäärä

Tukiohjelma on voimassa 1.10.2016-30.7.2019 niin, että tukikelpoisten kustannusten täytyy syntyä aikavälillä 15.11.2016-30.1.2019, mutta maksatuksia voidaan hoitaa vielä vuoden 2019 helmikuun loppuun asti. Yksittäisen hankkeen kustannuksia voidaan hyväksyä vasta sen tukipäätöksen jälkeen ja hanke päättyy vasta, kun tilintarkastajan lausunto hankkeesta on hyväksytty ympäristöministeriössä.

Ympäristöministeriö myöntää avustuksia ohjelman perusteella kaikkiaan enintään 4,4 miljoonaa euroa. Todellinen tukiohjelman suuruus määräytyy valtion vuosittaisten talousarvioiden ja KIRA-digi -hankkeen strategisen johtoryhmän linjausten perusteella.

4. Tuensaajia koskevat edellytykset

Rahoitusta voidaan myöntää yrityksille, yhdistyksille, kunnille tai muille juridisille henkilöille, joilla on y-tunnus, jonka velvoitteet kuten verot ja maksut on hoidettu asianmukaisesti, ja jotka toteuttavat KIRA-digi -tukiohjelman mukaista hanketta. Toimija voi olla suomalainen tai muualta tuleva.

Tämän KIRA-digi -tukiohjelman mukaisesti ei voida myöntää tukea vaikeuksissa olevalle yritykselle (ryhmäpoikkeusasetuksen artikla 1, kohta 4 c sekä artikla 2, määritelmä 18). Avustusta ei voida maksaa yritykselle, jolle on annettu sellaiseen komission päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi (ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4 a) -kohta).

Ks. taloudellisen toiminnan ja EU valtiontuen kriteereistä
<http://tem.fi/eu-n-valtiontukisaantely>

5. Hankkeille asetettavat perusedellytykset

Kaikkien KIRA-digi -tukiohjelmaan valittavien hankkeiden tulee täyttää seuraavat perusedellytykset:

1. Kyse on **erityisestä**, rakennetun ympäristön tai rakentamisen digitalisaatioon liittyvästä kokeellisesta kehittämisestä sekä organisointiin ja prosesseihin liittyvästä innovaatiotoiminnasta. Kokeellista kehittämistä on esimerkiksi olemassa olevan tieteellisen, teknisen, liiketoiminta- ja muun relevantin tiedon ja taitojen hankkiminen, yhdistäminen, muokkaaminen ja käyttö tavoitteena kehittää uusia ja parannettuja tuotteita, prosesseja ja palveluja. Tämä kattaa myös näiden peruskäsitteiden määrittelyn, suunnittelun ja dokumentoinnin.

Kokeellinen kehittäminen voi käsittää uusien tai paranneltujen tuotteiden, prosessien tai palvelujen prototyypit, esittely- ja pilottihankkeet, testauksen ja validoinnin ympäristössä, joka edustaa käytännön toimintaolosuhteita, kun ensisijaisena tavoitteena on tehdä uusia teknisiä parannuksia tuotteisiin, prosesseihin ja palveluihin, jotka eivät vielä ole suurelta osin vakiintuneet.

2. Hanke toteuttaa KIRA-digin tavoitteita: 1) vauhdittaa alan toimintatapojen muutosta, 2) mahdollistaa erilaisten mallien ja kehittämisspolkujen testaaminen ja kokeilut sekä 3) standardien ratkaisujen sovittaminen käytäntöön.

3. Hanke toteuttaa jotain viidestä **teemasta/näkökulmasta**:

Tietonäkökulma:

Kokeilut, jotka liittyvät tiedon avaamiseen, tarjoamiseen, jalostamiseen tai hyödyntämiseen liittyviin elinkaarenaikaisiin uusiin mahdollisuuksiin ja esteiden poistamiseen esimerkiksi linkitetyn datan tai datan avaamisen kautta.

Palvelunäkökulma:

Kokeilut, jotka liittyvät asiakasarvon lisäämiseen ja prosessien virtaviivaistamiseen alan ekosysteemissä uusien ja olemassa olevien digitaalisten palvelujen avulla.

Vakiointinäkökulma:

Kokeilut, jotka liittyvät yhteentoimivien standardien, tietomallien, sanaston, nimikkeistön tai tehtäväluetteloiden tarjoamiin elinkaarenaikaisiin mahdollisuuksiin esimerkiksi prosessien, menettelyiden, palveluiden ja tuotteiden kehittämisessä.

Asioiden/Esineiden Internet (IoT) –näkökulma:

Innovatiiviset kokeilut, joissa yhdistetään esim. elinkaarivaiheita, laitteita, liikkumista, tietolähteitä ja virtuaalimaailmaa sekä palveluratkaisuja uudella tavalla.

Toimintamallinäkökulma:

Kokeilut, joissa ravistellaan elinkaarenaikaisia toimintamalleja ja etsitään uusia ratkaisuja ja käytäntöjä digiajan mahdollistamilla keinoilla ja periaatteilla.

4. Hankkeen pääasiallinen **toteutumisaika** on ennen vuoden 2018 loppua.

5. Hankkeen keskeinen sisältö **ei ole tuotteen tai palvelun myynti**.

6. Hanke on hyvien tapojen ja lakien mukainen.

Rahoitettavilta ohjelmahankkeilta edellytetään edellä mainittujen perusedellytysten lisäksi että taloudellisen osallistumisen kohteena on ensisijaisesti muu kuin julkisin varoin rahoitettu perustoiminta tai rakennusinvestointi.

6. Hakemusten käsittely ja hankkeiden arviointikriteerit

Hakemukset arvioi KIRA-digi -hankkeen strategisen johtoryhmän nimeämä asiantuntijaryhmä ja ohjausryhmä, joka voi päätöksenteon tueksi myös tehdä hankkeen toteutettavuutta koskevia tutkimuksia.

Tukiohjelman hankkeista päätettäessä annetaan kohdassa 5 kuvattujen perusedellytysten lisäksi erityistä painoarvoa seuraavien asioiden toteutumiselle hankkeessa:

-Toteuttamiskelpoisuus: hanke on toteutettavissa esitetyn suunnitelman, aikataulun ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

-Vaikuttavuus: hanke liittyy rakennetun ympäristön ja rakentamisen digitalisaation toteutumisen kannalta keskeiseen haasteeseen tai mahdollistaa muita, vaikuttavuuden kannalta merkittäviä ratkaisuja, hanke tukee Kansallisen palveluväylän käyttöä.

-Saatavuus, avoimuus: kokeilutoiminnassa käytetään soveltuvin osin avoimia, olemassa olevia kokeiluympäristöjä (mm. Innokylä, Trello), avoimen lähdekoodin ratkaisuja ja hyödynnetään jo avattua dataa, hankkeen keskeiset ratkaisut ovat saatavilla esimerkiksi verkossa avoindata.fi- ja kokeilevasuomi.fi –sivustoilla.

-Ainutlaatuisuus, innovatiivisuus, luovuus: hanke tai siinä esitetty ratkaisu on jotain uutta ja erityistä tai uudella tavalla tehty, tai siihen liittyy sellaisia elementtejä.

7. Hankkeen hyväksyttävät kustannukset

Avustuksella on oltava yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen säännösten mukaisesti kannustava vaikutus. Tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos tuensaaja on jättänyt kirjallisen tukihakemuksen

ennen hanketta tai toimintaa koskevien töiden aloittamista. Koska tavoitteena ovat uudet ratkaisut, toimintamallit ja käytännöt, tukea myönnetään vain etukäteen ja uudelle hankkeelle.

Tukea ei myönnetä

- jo alkaneelle hankkeelle,
- jo tehdystä työstä,
- toimintoihin, jotka tuensaaja toteuttaisi joka tapauksessa tai rutiininomaisesti,
- säännöllisin väliajoin tehtäviin muutoksiin, vaikka kyseiset muutokset merkitsisivät parannuksia.

Tuki on aina euromääräinen ja perustuu hakemuksessa esitettyyn kustannusarvioon, eikä ole esimerkiksi suhteellinen osuus toteutuneista kustannuksista.

7.1 Tukikelpoiset kustannukset kokeellisen kehittämisen taloudellisessa toiminnassa

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat kehittämistoiminnan suorittamisen kannalta välttämättömät ja kohtuulliset kustannukset, jotka voidaan kirjanpidon perusteella kohdistaa hankkeelle. Hyväksyttäviä kustannuksia ovat:

- henkilöstökustannukset: tutkijat, teknikot ja muu tutkimustoimintaa avustava henkilöstö siltä osin kuin henkilöstö toimii hankkeen parissa. Palkkakustannusten hyväksyminen hankkeen kustannuksiksi edellyttää työajan seurantaan perustuvaa tuntikirjanpitoa, ellei henkilöä ole palkattu pelkästään hanketta varten;
- välineiden ja laitteiden kustannukset siltä osin kuin ja siltä ajalta kun niitä on käytetty hankkeessa. Jos tällaisia välineitä ja laitteita ei käytetä hankkeen tarpeisiin koko niiden käyttöikä, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan;
- ulkopuolisista lähteistä markkinaehdoin ostetun tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, tietämyksen ja patenttien kustannukset sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten;
- muut yleiskustannukset ja toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan hankkeesta aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset.

Tätä kustannusten jaottelua on käytettävä hankkeen raportoinnissa.

Arvonlisäverot voidaan sisällyttää hankkeen rahoituksella korvattaviin kustannuksiin vain, mikäli ne jäävät rahoituksen saajan lopulliseksi kustannukseksi eikä rahoituksen saajalla ole oikeutta kirjata arvonlisäveroa valtion erilliselle arvonlisäveromomentille tai arvonlisäveroa ei korvata rahoituksen saajalle muulla tavoin.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole rahoituksen saajan tavanomaisen toiminnan kustannukset, perusinvestoinneista ja tavanomaisista kone- tai laitehankinnoista aiheutuvat kustannukset, rahoituksen saajan voitto, tappio tai muu varaus, edustuskulut, stipendit, mainos- ja markkinointikustannukset, lahjoitukset eivätkä laskennalliset rahoituskulut.

8. Tuen enimmäismäärä (tuki-intensiteetti)

KIRA-digi -tukiohjelmassa yksittäiselle hankkeelle myönnettävä tuki on kokonaisuudessaan kokeellisen kehittämisen tukea, jonka tuki-intensiteetti on 25 %. (ks. Komission asetus (EU) N:o 651/2014, 25

artikla). Kokeellisen kehittämisen tuki-intensiteettiä voidaan nostaa 15%, mikäli hankkeen tuloksia levitetään laajasti konferensseissa, julkaisuissa, avoimissa tietokannoissa tai vapaan tai avoimen lähdekoodin ohjelmiston kautta¹, tai mikäli hankkeeseen liittyy todellista yhteistyötä

- sellaisten yritysten välillä, joista vähintään yksi on pk-yritys, tai se toteutetaan vähintään kahdessa EU-jäsenvaltiossa tai jäsenvaltiossa ja ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, eikä mikään yksittäinen yritys vastaa enemmästä kuin 70 prosentista tukikelpoista kustannuksista, tai
- yrityksen ja yhden tai useamman tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaation välillä siten, että jälkimmäiset kantavat vähintään 10 prosenttia tukikelpoista kustannuksista ja niillä on oikeus julkaista omat tutkimustuloksensa

Tässä KIRA-digi -tukiohjelmassa edellytetään, että tulokset julkaistaan toteuttajan oman viestinnän ja julkistamisen lisäksi KIRA-digi -hankkeen viestintäkanavissa sekä kokeilevasuomi.fi - tai avoindata.fi -sivustolla. Tällöin edellä mainittu ensimmäinen tuki-intensiteetin korotuksen edellytys täyttyy.

Jos kokeiluhankkeissa on esimerkiksi tuotekehitystä tai kaupalliseen sovellukseen tähtäävää kokeilua, jonka vuoksi tuloksia ei haluta kokonaisuudessaan julkaista avoimesti, 15 % korotuksen edellytykset eivät täyty. Tuki-intensiteettiä voidaan tällöin nostaa yrityksen koon perusteella 10 prosenttiyksikköä keski suurten yritysten tapauksessa ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten tapauksessa. (ks. Komission asetus (EU) N:o 651/2014, 25 artikla 6.a). Yrityskoon määrittelyt asetuksen Liite 1).

Kokeiluhankkeiden enimmäistukitaso on tässä tukiohjelmassa joka tapauksessa 40 % tukikelpoista kustannuksista.

9. Tuen kasautuminen

Jos kyse on taloudellisen toiminnan tukemisesta ja rahoituksen myöntämiseen sovelletaan yleistä ryhmäpoikkeusasetusta, samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin kohdentuva avustus voi kasautua muun julkisen tuen kanssa ainoastaan silloin, jos tällainen tukien kasaantuminen ei johda yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa sovellettavan tuen enimmäisintensiteetin ylittymiseen.

10. Hakumenettely

Ohjelmassa järjestetään avoimet hakukierrokset, joista ilmoitetaan hankkeen ja ympäristöministeriön verkkosivuilla (<http://www.kiradigi.fi/> ja www.ym.fi/kiradigi). Ennakkotieto hakuajoista on jatkuvasti saatavissa hankkeen sivuilla 1.12.2016 lähtien (vuoden 2017 TA)

Hakukierroksia järjestetään eduskunnan päättäminen määrärahojen puitteissa niin, että viimeinen haku ajoittuu ohjelman mukaan toukokuulle 2018. Kukin haku on auki kuukauden ja sillä haetaan kokeiluja liittyen kaikkiin yllämainittuihin näkökulmiin. Varsinaisten hakuaikojen ulkopuolella ennen toukokuuta 2018 tulleet hakemukset otetaan mukaan seuraavalle hakukierrokselle.

Valtionavustusta haetaan sähköisen verkkolomakkeen kautta ympäristöministeriöltä. Verkkolomakkeessa hakijan edellytetään täyttävän ainakin seuraavat tiedot:

Hakijan tiedot:

- Nimi- ja yhteystiedot sekä yhteyshenkilöt

- Y-tunnus
- Hakijan ja/tai valtionavustusta saavan yhteisön vakuutus siitä, ettei se ole taloudellisissa vaikeuksissa ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 kohdan mukaisesti.
Ympäristöministeriöllä on oikeus tarkastaa asia yhteisön tilinpäätösasiakirjojen perusteella.
- Hakijan ja/tai valtionavustusta saavan yhteisön vakuutus siitä, ettei sille ole annettu sellaiseen komission aikaisempaan päätökseen perustuvaa maksamatonta perintämääräystä, jossa tuki on julistettu sääntöjenvastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi.
- Tiedot hakijan arvonlisäverovelvollisuudesta

Hankkeen tiedot:

- Nimi
- Tavoiteltu tulos ja liittyminen KIRA-digin kokeiluohjelman tavoitteisiin
- Näkökulmat/teemat, joihin kokeilu liittyy
- Toteutussuunnitelma sekä teknisen ratkaisun kuvaus
- Kustannusarvio
- Selvitys yleiskustannusten muodostumisen perusteista sekä miten ne kohdistuvat hankkeeseen
- Rahoitussuunnitelma, osallistujatahojen rahoitusosuudet ja haettavan avustuksen määrä
- Suunnitelma hankkeen seurannasta ja arvioinnista
- Tulosten julkaisu- ja hyödyntämissuunnitelma
- Toteuttamisaikataulu välitavoitteineen

Lomakkeen lähettäessään hakija hyväksyy KIRA-digi -ohjelasopimuksen ehdot. Puutteellisesti täytettyjä hakemuksia ei KIRA-digi -ohjelman tiukan aikataulun vuoksi voida ottaa käsittelyyn.

KIRA-digi -hanke ilmoittaa ohjelmaan valinnasta erikseen sähköpostitse ja toimittaa samalla hankkeen käyttöön KIRA-digi -tunnuksen, kärkihanke-logon sekä graafisen ohjeistuksen.

11. Muut ehdot

Valtiontukea käytetään vain hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömiin ja kohtuullisiin menoihin siten kuin hakemuksessa on esitetty tai ympäristöministeriö tukea myöntäessään on edellyttänyt. Hankkeen toteuttajan tulee noudattaa toiminnassaan ja taloushoidossaan tarkoituksenmukaista säästäväisyyttä.

Hallintokuluiksi voidaan hyväksyä erikseen esitellyt hankkeesta suoraan aiheutuvat hallintokulut sekä kirjanpidosta hankkeelle osoitettavissa oleva osuus hakijan yleisistä hallintokuluista.

Avustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos avustus myönnetään käytettäväksi avustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, on ryhmäpoikkeusasetuksen ehtojen täytyttävä myös tämän osalta ja avustuksen saajan on tehtävä sopimus avustuksen käytöstä, käytön valvonnasta tai niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa.

Yhteistyönä toteutettavissa hankkeissa kukin rahoitusta hakeva taho ilmoitetaan lomakkeen kyseisessä kohdassa. Avustus myönnetään päähakijalle, joka on vastuussa ympäristöministeriölle koko myönnetyn avustuksen summasta. Jokaisen avustuksen saajan tulee täyttää yleiset tuen myöntämisen ehdot.

Mikäli hankkeen suunnitelma tai budjetti muuttuu siten, että tukea halutaan käyttää KIRA-digi -hankkeen piirissä muuhun tarkoitukseen kuin mihin sitä on myönnetty, tulee hakijan hakea ministeriöltä lupaa käyttötarkoituksen muutokseen kirjallisesti. Käyttötarkoituksen muutosta tulee hakea ennen muutoksenalaisen toiminnan aloittamista. Sähköposti voidaan katsoa kirjalliseksi menettelyksi ja hakijan tulee säilyttää sähköpostinvaihto ja liittää se viitteenä varojenkäytön raportointiin, mikäli muutos todella toteutuu varojen käytön tasolla.

Lupaa edellyttäväksi muutokseksi luetaan kaikki sellaiset muutokset, joissa hankkeen keskeiset tavoitteet, toiminnot tai henkilöstön määrä muuttuvat tai jotka aiheuttavat vähintään 15 % muutoksen budjettiriveihin.

Avustuksen saajan on hankkeeseen sisältyvissä alihankinnoissaan noudatettava lakia julkisista hankinnoista (348/2007), mikäli hankinnan kustannuksista yli 50 % katetaan myönnettävällä avustuksella. Näin voi olla, jos hankkeen omarahoitusosuudesta merkittävä osa koostuu omasta työstä ja yleiskuluista.

KIRA-digi -ohjelmaan valittujen hankkeiden tulee käyttää KIRA-digi -tunnusta omassa viestinnässään graafisen ohjeistuksen mukaisesti.

12. Tuki ei-taloudelliseen toimintaan

KIRA-digi -tukiohjelmalla voidaan tukea myös ei-taloudellista toimintaa. Tällaisia kokeiluja eivät koske EU:n valtioneuvoston säännöt, Näiden kokeilujen osalta noudatetaan mitä tässä tukiohjelmassa on sanottu taloudellisen toiminnan hankkeista poislukien tukikelpoiset kustannukset, enimmäistukitaso ja tuen kasautumista koskevat säännöt

12.1 Tukikelpoiset kustannukset ei-taloudellisessa toiminnassa

Tukikelpoisia ovat pääsääntöisesti kaikki kustannukset, jotka liittyvät toimintoihin, jotka ovat välttämättömiä rahoituksen myöntämispäätöksessä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ei-välttämättömiä ja siksi ei-tukikelpoisia kustannuksia ovat esimerkiksi rahoituksensaajan vapaaehtoiset vakuutukset, rahoituskulut, lahjoista ja stipendeistä aiheutuvat menot sekä laskennalliset kulut.

12.2 Enimmäistukitaso ja tuen kasautuminen ei-taloudellisessa toiminnassa

KIRA-digi -ohjelman mukaisten ei-taloudelliseen toimintaan kohdistuvien hankkeiden julkisen tuen kokonaismäärä ei voi ylittää 100% tukikelpoisista kustannuksista.

13. Kokeilutonni

Pienen budjetin kokeiluihin on jatkuvasti haettavana ns. kokeilutonni, joka on suunnattu tietyn idean toimivuuden kokeiluun. Kokeilutonni on 1500 euron suuruinen avustus, jota voi hakea ilman erillistä hakuaikaa vuosien 2017-18 aikana hakijan omiin kuluihin kokeilun toteuttamiseksi. Kokeilutonnille on oma hakulomakkeensa.

Tukitaso määräytyy suoraan ryhmäpoikkeusasetuksesta ja voi olla enimmillään 80 %. Muilta osin kokeilutonissa noudatetaan, mitä on sanottu taloudellisen toiminnan kokeiluista.

14. Avustuksen raportointi, valvonta ja maksatukset

14.1 Raportointi ja valvonta

Avustuksen saaja sitoutuu raportoimaan hankkeesta vähintään sen päätyttyä avustuksen myöntäjän tekemää sähköistä loppuraporttipohjaa käyttäen. Kustannukset on osoitettava selkeillä, eritellyillä ja ajantasaisilla asiakirjoilla, lukujen tulee sisältää verot ja muuta maksut. Mikäli maksatuseriä on useampia, voidaan tuen saajalta edellyttää lisäksi myös yksi tai useampia väliraportteja.

Ympäristöministeriön nimittämällä hankkeen valvojalla on oikeus saada tietoja hankkeen edistymisestä sekä antaa sen suorittamista koskevia ohjeita. Ympäristöministeriöllä tai sen nimeämällä taholla on oikeus tarkastaa hankkeen kirjanpitoa ja muuta hankkeeseen liittyvää materiaalia siltä osin kuin katsoo sen olevan tarpeen.

Avustuksen saajan on pidettävä kustannuksista kirjanpitoa siten, että avustuksen kohteena olevan toiminnan kustannukset voidaan selkeästi erottaa rahoituksen saajan muun toiminnan kustannuksista. Kirjanpito on pidettävä kirjanpitolain (1336/1997) mukaisesti, ja sen tulee perustua tositteisiin. Avustuksen saajan on säilytettävä kaikki avustukseen liittyvän toiminnan tositteet siten, että niiden tutkiminen on vaikeudetta mahdollista. Kirjanpito ja siihen liittyvä aineisto on säilytettävä siten kuin kirjanpitolain (1336/1997) 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään. Kirjanpitoa koskeva avustusehto koskee kaikkia avustusta saaneita tahoja. Rahoituksen saaja on velvollinen korvauksetta esittämään kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat rahoituksen käytön selvittämiseksi. Rahoituksen saajan tulee pyydettäessä antaa ympäristöministeriölle kaikki hanketta ja sen hyödyntämistä koskevat tiedot.

Kun hankkeelle myönnetyn tuen määrä ylittää 10 000 euroa, tilintarkastajista yhden on oltava KHT-, HTM- tai JHTT-tilintarkastaja tai –tilintarkastusyhteisö.

14.2 Maksatus

Avustus myönnetään ja maksetaan pääsääntöisesti kahdessa erässä, joista toinen erä avustuksen myöntäjän vastaanotettua ja hyväksyttyä hankkeen loppuraportin. Mikäli maksueriä on useampia kuin kaksi, edellyttää niiden maksaminen hankkeelta väliraporttia siitä, että hanke on edennyt toiminnallisesti ja taloudellisesti suunnitellulla tavalla.

Hankkeen päättäminen ympäristöministeriössä edellyttää tilintarkastajan lausuntoa, jonka tulee todentaa, että:

- Kulueroittelyssä mainitut menoerät on maksettu ja ne perustuvat hyväksyttäviin tositteisiin avustuksen saajan kirjanpidossa
- Maksatushakemus on laadittu ympäristöministeriön päätösehtojen mukaisesti eikä haettavaan avustusosuuteen ole saatu rahoitusta muualta
- Kulueroittelyyn sisältyy ainoastaan menoeriä, jotka ovat tukikelpoisia kustannuksia, hyväksytyin hankesuunnitelman mukaisia sekä avustuksen kohteena olevalle hankkeelle kuuluvia
- Avustuksen kohteena olevan hankkeen tulot ja toteuttajan kustannusten muu rahoitus on kirjattu avustuksen saajan kirjanpitoon ja on ilmoitettu maksatushakemuksissa.

Ympäristöministeriö voi keskeyttää hankkeen rahoittamisen, mikäli sen tavoitteissa, edistymisessä, olosuhteissa tai rahoituksen saajan henkilöstössä on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei avustuksen maksamista voida enää pitää tarkoituksenmukaisena. Ympäristöministeriö keskeyttää rahoituksen välittömästi, jos avustuksen saaja rikkoo olennaisesti päätöksen ehtoja (esimerkiksi ei

toimita pyydettyjä raportteja), tai jos avustuksen saamiseksi on esitetty virheellisiä seikkoja, tai salattu seikkoja, jotka olisivat voineet vaikuttaa rahoituksen myöntämiseen tai sen ehtoihin. Jos ministeriö keskeyttää rahoituksen, avustuksen saaja on velvollinen ministeriön vaatimuksesta palauttamaan päätöksen perusteella saamansa avustuksen osittain tai kokonaan. Jos avustus on myönnetty yhteisesti useammalle, vastaavat kaikki avustuksen saajat yhteisvastuullisesti määrärahan palauttamisesta valtiolle. Ympäristöministeriö voi periä takaisin avustuksen kokonaisuudessaan tai osittain, mikäli tilintarkastajan lausunnossa tai ympäristöministeriön omassa tarkastuksessa käy ilmi, että rahoituksen käyttö on ollut määrärahapäätöksen ehtojen vastaista. Maksetun avustuksen takaisinperintään sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

14.3 Tietojen julkisuus

Hanketietojen julkisuutta säätelee sekä julkisuuslaki (621/1999) että yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artikla. KIRA-digi -hanke viestii sivuillaan (www.kiradigi.fi sekä www.ym.fi/kiradigi) kaikista tukiohjelman kuuluvista kokeiluhankkeista.

Tiedot jokaisen yli 500 000 euron yksittäisen avustuksen myöntämisestä julkaistaan ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklan mukaisesti keskitetyllä valtiontukiverkkosivustolla (<https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/home/>).